

KÖZLEMÉNYEK

Könyvismertetés

Z. Maxim, Diana Bindea, Luminița Săsăran (szerk.): Archeometrie în România, III. kötet

Mega Kiadó, Kolozsvár, 2008, 290 oldal.

A román nyelven megjelent kötet 25 írásból áll, melynek törzsét 23 tanulmány alkotja. A kötet az 1988 és 1990-ben, Bukarestben megjelent "Archaeometry in Romania" tanulmánykötetek folytatásaként jelent meg, azzal a céllal, hogy összefoglalja a szakterületen elért jelentősebb eredményeket. Az előszóban Prof. Dr. Gheorghe Lazarovici fejezi ki köszönetét Zoia Maxim kezdeményezéséért, hogy ismét összegyűjti az archeometriai kutatások eredményeit. A kötetet Zoia Maxim bevezetője indítja, melyben rendkívüli precizitással áttekinti az elmúlt 20 év (1987-2007) Nemzetközi Archeometriai Szimpoziumok előadásait.

A kötet első tanulmánya Ioan Mârza írása méltó folytatása a szimpoziumok áttekintésének. Ha a szakterületen járatlan olvasó venné a kezébe a könyvet, az sem jelentene gondot, hiszen, egy átfogó tanulmányt olvashatunk, mely először a geoarcheológia, majd az archeometria alapelveit és szakkifejezéseinek jelentését egyaránt megismerteti az olvasóval. Alexandra Comșa rövid betekintést nyújt az antropológia romániai múltjába, összefoglalva a Bukaresti-, Kolozsvári-, Jászvásári Antropológiai Iskolák és a Bukaresti Trakológiai Központ működésének történetét kihangsúlyozva jelentősebb eredményeiket. Lucreția Ghergari, Gh. Lazarovici, T. Tâmaș és T. Fărcaș szerzőcsoport igen alapos tanulmánnyal gazdagította a kötetet vizsgálva a „Gura Baciului” neolitikus lelőhelyen talált kerámiák fázisösszetételét, mikroszerkezetét és mikroszövetét. Zoia Maxim, Gh. Lazarovici, Adrian Alian (†), és Tiberiu Picu (†) tanulmányukban a „Zau de Câmpie”-i ásatás eredményeit mutatják be, alapos, szemléletes magyarázataikkal gazdagítva ismereteink tárházát. Marinela Simihăian a pedológia felhasználási lehetőségeivel ismerteti meg az olvasót egy „Cheile Turenilor”-i régészeti lelőhely példáján keresztül. Bogdan Constantinescu erdélyi obszidiánokat vizsgált nukleáris módszerekkel. Bogdan Petru Niculică írása áttekinthetően mutatja be a Moldova területén talált kereszt alakú kő jogarok eredetéről és jelentőségéről nyert ismereteit. Ioan Mârza egy tanulmányosorozatot vezet be, mely több szerző kutatási eredményeit tartalmazza a Nyugati-Kárpátok új neolitikus kőeszközei kapcsán. Elsőként Luminița Săsăran és Mihai Wittenberger számol be röviden és szemléletesen az Új Kultúra köfeldolgozás petrográfiai perspektíváiról, amelyet Ioan Ignat beszámolója követ a Botoșani megyében

talált hajó alakú kalapács-fejszék vizsgálati eredményeiről. Viorica Crișan és Luminița Săsăran a kovásznai tündérkastély építéséhez használt kövek petrográfiai vizsgáltának áttekinthető, szemléletes és alapos eredményeit olvashatjuk. Otis Crandell egy matematikai-statisztikai algoritmust mutat be amely az elemi analízisek kiértékeléseit hivatott megkönnyíteni. Cristian Virag a „Carei-Cozard”-i pseudo-tell település feltárása során előkerült festett kerámiák vizsgálati eredményeit mutatja be, igen szemléletesen. Alexandra Comșa antropológiai esettanulmánya két „Iclod”-i sírlelet feltárása során előkerült leletanyagot dolgozza fel. Marius Munteanu egy igen rövid, de tartalmas antropológiai tanulmánnyal bővíti a sort, melyet Diana Bindea sokatmondó, alapos tanulmánya követ az erdélyi Stračevo-Körös kultúra állati élelemforrásokat vizsgálva. Sergiu Haimovici, Mihai Wittenberger és Diana Bindea, majd Alexandru Gudea tömör és szemléletes tanulmányai vázolják az acheozoológia témakörének egyes esettanulmányait, mint a rituális gödrökben talált maradványok feldolgozása, vagy a Fehér megyei, Vereșmort-i lelőhelyről származó lócsontozat elemzése. Diana Boroș tanulmánya az antik fali dekorációk készítési technikáiról nyújt rövid áttekintést. Duca Voiciu zárja a tanulmányok sorát egy kétrészes írással, melyben elsőként röviden bevezet az épületek anyagát ért környezeti hatások okozta problémákba, majd Lucian Munteanuvall közös írásukban bemutatják ennek formáit a kolozsvári Ortodox Katedrális példáján. A kötetet a Nemzetközi Archeometriai Szimpoziumok néhány rövid összefoglalója 1996-2007-ig terjedő időintervallumban zárja.

A recenzius ismeretei és felkészültsége, valamint a kötet tartalmának sokszínűsége gátat szabnak annak, hogy minden tanulmányról érdemben szóljak, ezért csak egy-egy mondatban emeltem ki a tanulmányok lényegét. A kötet mind külső megjelenését mind tartalmát tekintve igényes. Véleményem szerint a kötet inkább népszerűsítő jellegű, érdeklődésselkeltő szerepet hivatott betölteni. Habár a tanulmányok alaposak és megfontoltak, egyesek nagyon röviddek, csak néhány kutatási lehetőséget villanatanak fel az illető területről. Összességében nézve érdekes és szemléletes munkát tarthatunk a kezünkben. A könyvet ajánlanám mind a szakmában dolgozóknak, mind pedig a szakma iránt érdeklődő laikusoknak.

Pataki Bernadeth

ELTE-FFI Közettan-Geokémia Tanszék

Email: bernadeth_pataki@yahoo.com

Két digitális konferenciakötet

A közelmúltban rendezett, petroarcheológiai tárgyú konferencia kiadványok közül szeretném a figyelmet felhívni két publikációra, melyek dícséretesen hamar és teljes szövegükben elektronikusan elérhetően jelentek meg.

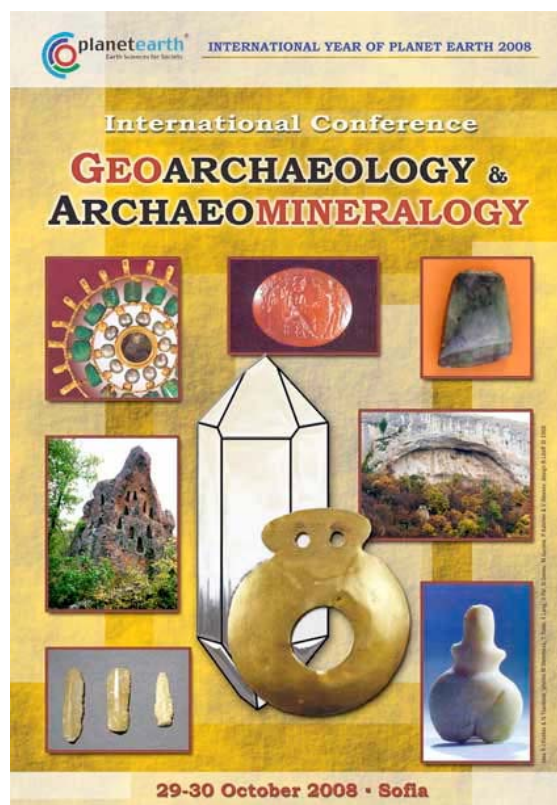
Egyikük a Babeş-Bolyai egyetem kiadványa, a MAEGS-16 konferencia (Meeting of Association of European Geological Societies), melynek speciális témája a geológia szerepe volt a közoktatásban és a kulturális örökség szolgálatában.

A szerkesztők: Corina Ionescu, Horea Bedeleian és Volker Hoeck. A tárgyalt főbb témakörök: geológia oktatás a középiskolákban, egyetemeken és közös programokban; Múzeumok és közérdeklődés; geológiai parkok és geológiai lelőhelyek; archeometria és geoarcheológia; építőkövek, díszítőkövek; városi geológia és geológiai eredetű veszélyforrások.

A résztvevők és a szerzők között magyarországi kollégáinkat is megtalálhatjuk, így Weiszburg Tamás és Tóth Erzsébet cikkét, román társszerzőkkel (EUROMIN: Bologna-wide Euro-degrees in Mineral Sciences - a TUNING approach) és a Babeş-Bolyai egyetem romániai magyar munkatársait is.

Az archeometriai tárgyú közlemények közül magyar vonatkozásai miatt kiemelendő Havancsák Izabella és munkatársainak cikke a dunaszentgyörgyi kelta grafitos kerámiáról (Provenance analysis of Celtic graphitic pottery from Dunaszentgyörgy (South-Hungary) és Nagy-Kőrödi István és munkatársainak közleménye, Neolithic polished axes from NW-Romania (Micula, Satu Mare County) – a mineralogical, geochemical and petrographic study)

A kiadvány elérhető a következő web-címen: <http://bioge.ubbcluj.ro/maegs16/volume/volume.htm>

A másik konferenciakötet egy 2008-ban Bulgáriában lezajlott geoarcheológiai és archeomineralógiai rendezvény publikációja (Geoarchaeology and archaeomineralogy. Impact of earth sciences in the study of material culture, 2008.10.29-30. Sofia, Bulgaria). a szerkesztők: R. I. Kostov, B. Gaydarska és M. Gurova. Elérhetősége: <http://mgu.bg/geoarchmin/>. A kötet a délkelet-európai geoarcheológiai és petroarcheológiai kutatások gazdag forrása, sajnos magyar részvétel nélkül.

T. Biró Katalin
Magyar Nemzeti Múzeum